מאור עינים — שמיני

ויהי ביום השמיני קרא משה לזקני ישראל, במה שמש משה בשבעת ימי המלואים בחלוק לבן שאין לו אימרא היות נודע כי התורה שמה הוא כן על שם שהיא מורה דרך איך לקרב את עצמו אל השם ב"ה ואם בהיות המשכן בנוי היתה המצוה של שבעת ימי המלואים כנאמר בפ' ואיך הוא המצוה בכל עת ובכל זמן ע"ד עש"ן כי התורה הוא שמו של הקב"ה והשם הוא ושמו אחד ומה הוא היה הוה ויהיה כן התורה, ונבאר את זה כי הנה נצטוינו (דברים ו', ה') ואהבת את ה' כי אהבה הוא חסד כמה דאת אמר (מיכה ו', ח') ואהבת חסד. חסד ה' מלאה הארץ כי למשל כל תענוגי העולם הם האהבות שהאדם אוהב תענוגים והנה נצטוינו על ידי התורה לאהוב את ה' ואל אהבה חיצוניות כי האהבות הגשמיות הם שירדו מלמעלה מעלה עד שבאו לכאן לארץ ומאן דנחית מדרגיה קרו ביה וימת שנתגשמו הדברים הנאהבים אבל קודם בואם לארץ בהיותם בשרשם קודם שנבראו וירדו לארץ היינו בהיותם בבורא יתברך אז היו בדקי הדקות ברוחניות וזהו (שיר השירים ז', ז') מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים היינו שבתוך תענוגי העולם הזה הוא אהבה של הבורא ברוך הוא ויותר האהבה שבתענוגי העולם הזה הוא אהבת נשים והזהירנו השם (קהלת ט', ט') ראה חיים עם אשה אשר אהבת היינו שלא לדבק באהבה המתה על דרך מאן דנחית מדרגיה כו' וימת כי אם ראה חיים שתביט ותראה על החיות היינו השם ב"ה הוא מחיה את הכל ואתה מחיה את כולם וצריך להביט ולראות על האהבה החיים ולא על האהבה המתה. והנה יש שבעה מדות שהשם ב"ה מנהיג בהם את עולמו והם נקראים שבעת ימי הבנין כי בנין העולם הוא על ידי ז' ימים כי אחרי כלות שבעה מתחילין עוד שבעה אחרות וכן לעולם והם ז' מדות נגד שבעת ימים הנ"ל ביום ראשון הוא מדת החסד שהוא אהבה והמשכיל יקח מכל האהבות אהבת השם ב"ה ומקיים על ידי מדה זו את העולם ביום ראשון והרשעים מאבדין את העולם היינו אם אוהב אהבות אשר שנא ה' אזי מקלקל כביכול המדה הזאת. וזה שאמר הבעש"ט (ויקרא כ', י"ז) ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא פירוש התורה היא המיסרת את האדם שבא על הערוה שאחותו הוא שורש כל העריות ואמרה מה זה שבוער בך אהבה לילך אל הערוה הלא חסד הוא הלא זאת מדת החסד ואתה מוציא את המדה אל מקום מכוער כביכול מהראוי הוא לדבק את עצמך על ידי האהבה שיש בתוכך אל מדת החסד. וכן נצטוינו בתורה על יראת השם והוא מדת הגבורה והפחד יצחק וכל הפחדים שבאים לאדם הוא השם ברחמיו המפחדו כי עיקר היראה הוא יראת הרוממות בגין דהוא רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין רק לאו כל מוחא סביל דא כי (איוב כ"ח, כ"ח) הן יראת ה' היא חכמה ומי שאין בו זאת החכמה להביאו ליראת הרוממות מפחדו השם בפחדים שהוא מתפחד על ידי שכלו הקלושה בכדי שעל ידי יראה הקטנה הזו יבוא לירא את השם יראת הרוממות. וזהו (משלי כ"ח, י"ד) והאלקים עשה שיראו מלפניו ואמרו חז"ל לא נבראו רעמים אלא כדי לפשט עקמימיות שבלב כי רעם גבורותיו מי יתבונן וזה אחד מגבורותיו שעל ידי יראת הרעמים יבוא לירא את השם כי הרעמים

שלוחותייהו דרחמנא עבדין כי כמה פעמים לרוב אין מגיע היזק לאדם כי אם שיתפחד על ידי רעמים. וכן אמר הבעש"ט ז"ל שכל הפחדים אפילו בבעלי חיים המגיע לאדם הוא כוונת השם ב"ה להפחידו כדי שיזכור לירא את השם ואם האדם חכם ומתבונן את זה אז אין שום דבר המפחדו להרע לו מחמת שבתחלה היתה כוונת השם ב"ה להפחידו לא משום שיענשו על ידי הפחד כי אם שמפחד זה יבוא לירא ולפחד מהשם וכן עשה האדם אבל אם האדם לא יתבונן את זה ולא יפחד וירא מהשם אז בא עליו הרע שהיה מפחד ממנו וזהו (משלי כ"ח, י"ד) אשרי אדם מפחד תמיד היינו שמכל הפחדים המגיעים עליו על ידי זה הוא ירא מהשם ומתפחד ממנו תמיד ואז אשרי לאדם זה ומקשה לבו יפול ברעה היינו שאינו מתבונן לירא וליפחד מהשם על ידי הפחדים המגיעים אליו יפול ברעה שהוא מפחד ממנו על שלא התבונן לירא מהשם כי אחרי שהגיע עליו הפחד מלמעלה למטה אז בקל הוא יוכל לבוא ליראת השם. וזהו שאמרו חז"ל אטו יראה מלתא זוטרתי היא אין לגבי משה מלתא זוטרתי היא וקשה אם לגבי משה מלתא זוטרתי היא אבל לגבי ישראל לא היו זוטרתי וי"ל כי ראה משה רבינו ע"ה שישראל יראו מגשת אליו והתבונן בזה מה להם לירא ממני ומוכרח להיות שירדה היראה העליונה כביכול למטה על ידי צמצומים אל תוך משה רבינו ע"ה להפחיד את ישראל. וכן מדת התפארת (ישעיה מ"ט, ג') ישראל אשר בך יתפאר היינו שמחויבים אנחנו לפאר את השם וע"ז השם מתפאר בפמליא של מעלה וזהו ישראל אשר בך אתפאר בפמליא של מעלה ומדת הנצח שמחויבים אנחנו לנצח את היצר הרע על דרך שאמרו חז"ל לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע ומדת ההוד היא התורה על דרך הכתוב (תהלים ח', ב') אשר תנה הודך על השמים ויסוד אינה מדה בפני עצמה רק היא המקשרת כל המדות להשפיע למלכות וצריכין אנו להיות מתקשרים בהשם יתברך ומלכות היא שבת מלכתא כל שומר שבת. והנה הז' מדות הנ"ל היא נגד שבעה ימים כי מדת החסד הוא נגד יום ראשון ומדת הגבורה הוא נגד יום שני וכן כולם והנה הרשעים מאבדין את העולם כו' היינו שמקלקלין את ז' מדות הנ"ל אשר הם נגד ז' ימים שהוא בנין העולם שאחר כלות הז' ימים מתחילין עוד ז' ימים אחרים כו' היינו שבמדת החסד שצריך לאהוב את השם והם אוהבים את תענוגי העולם הזה ואהבות רעות ומדת הגבורה והפחד שצריך ליפחד ולירא את השם והם יראים יראת אחרות כמבואר במקום אחר וכן כל הז' מדות והצדיקים הם המתקנים את המדות וממלאין את החסרון שמחסרין הרשעים שמקלקלין את המדות ועיקר התיקון על ידי שפלות כי חטא הוא לשון חסרון על דרך (מלכים א א', כ"א) אני ובני שלמה חטאים. חסרים מהמלכות:

חסר :